

۱۳۴۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لائق مجموعۂ اسلامیہ در

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

جلد ۲ - ۹

۲۷ ایلول ۱۳۲۸

غائبہ

۲۹ شوال ۱۳۳۰

218-22 MC

وبغدادی ایرانیله تسلیم ایتهمك ایچون وصایای تحریریه بالاجرا کندسی دیار بکر جهته عودت ایتشدرد. حافظ احمد پاشانك بوتدیره عودتی اوزرینه فی الحقیقه بکر صو باشی ایرانیلری بغدادده قبول ایتدی . معامله واقعه سی شاه عباسك كوچنه كیدرك بالذات كلوب بغدادی محاصره ایتدی. بکر صو باشی ایلک اوکجه براز مقاومت ایتش ایسه ده اخیراً کندی قتله بغدادك تکرار صفویله انه کچمنه سبب اولدی. شاه عباس ایسه سائرلری کبی بغدادی استیلا ایتدکن صکره کیمسه یه فنانلی طوقوغدینی اوروپا مؤرخینجه ده مصدقرد. سلطان مراد خان رابع حضرتلری بغدادك تخلیصی ایچون حافظ احمد پاشا ومؤخرأ خسرو پاشای مأمور بیورمشار وسنه لرله يك چوق چالیشمشر ایسه ده بردرلو موفق اوله مدقزلدن ۱۰۴۷ سنه سنده بالذات بغدادی تشریف ایله ایرانیلردن مملکتی کری آلمشدر .

مشار ایله حضرتلری (امام اعظم) و (شیخ عبدالقادر) کیلانی حضراتنك آستانه وقبه لرینی تعمیر و اوقاف و وظائف سائر لرینی تجدید و تجدید بیوردرلری کبی ، ایران دولتیله ده بر معاهده نامه عقد ایدوب مظفرأ در سعادت عودت بیورمشرلردر .

۱۱۵۶ سنه سندن ۱۱۹۳ سنه سنه قدر بغداد ولایتی دولت علیه عثمانیه جانبندن منصوب ولایه عظام طرفندن اداره اولمقده ایدی .

بعده بغداد وبصره ولایتلری برلشدیریلرک کوله من (سلیمان پاشا) یه توجیه اولمشدر . سلیمان پاشا کندوسی کوله اولمسیله آندن صکره ینه کوله منلردن بری والی اولمشدر . اووقتک ایجاباتنه کوره مقام ولایت کچنلره کوله منلرک صوک والیسی اولان (داود پاشا) نك عزلنه قدر سلطنت سنیه فرمان ارسالیله والی تعیینی عادت حکمنه کیرمش ایدی .

۱۲۴۶ سنه سنده مشهور لاز (علی رضا پاشا) بغداد والیسی اولمسیله کوله منلری کاملاً دفع ایدرک ، آرتق بغداد ولایتی دائرة انتظامه کیرمش وهیچ برصدمه یه اوغرامدینی کبی کیت کیده مراتب حالیه ای اکتسابه باشلامشدر .

بغداد : س . م . توفیق

بلغارستانه مکتوبلری :

-۱۲-

بلغارستان ایمپراطورلغنك (۱) تأسیسی ایچون

بلغارلر ممالك عثمانیه ده نه روللر اونسادیلر ؟

بلغارستانده ایکی آیدن فضلہ بر سیاحت اجرا ایدرک اوراده بولان اسلاملرک احوالنه وبلغارلر طرفندن اسلاملره ایدیلن مظالم ، و عثمانیلر علیهنه جویریلن فیرداقلره دائر ایچه تدقیقته بولندقدن صکره استانبوله کادم . شمدی یه قدر کوندرمش اولدیم مکتوبلر - اویله ظن ایدیورم که - بلغارلرک مسلمانلره قارشى اجرا ایتدکاری وحشتلری عالم مدنیته قارشى اثبات ایتکه کافیدر ؛ کرک اونلری وکرک بوندن صکره نشر ایدرک حکم وثائق اوقویانلر عثمانیلری وحشته اتهام ایتک ایسته یں بلغارلرک ماهیت خبیثه لرینی اکلهمقده اصلا تردد کوسترمیه جکلردر . اوت ! قارئین کرام کوره جکلرکه مدنیته غوغاسی یاپان بلغارلر مدنی دکل ، اک وحشی بر حیوان مفترسدرلر . بلغارلر ایچون مسلمان اولدورمک ، اونلرک عرضلری پامال ایتک ، اک مقدس معبدلره تعرض ایتک هیچ نوعندندر . بونی شمدی یه قدر کوندرمش اولدیغمز مکتوبلر مع زیاده اثبات ایتدیکی جهته بوکونکی مقاله مزده بحث ایدرک بکمز بوکبی شیر دکادر . بزبکون عثمانیقله بک بویوک علاقه سی اولان برمشله یی ایضاح ایدرک بلغارستانک ممالك عثمانیه ده شمدی یه قدر اوینامش اولدینی روللردن بونک نتایج حاصله سندن بحث ایتک ایستورز .

بوکون بلغارستان محاربه سندن ، ما کدونیا ده کی بلغارلرک حقوقندن ، اوراده کی بلغارلرک ظلم کوردیکندن ، دها دوغریسی عثمانیلرک بلغارلره ظلم ،

واقعه سی ایچون دائمی ندامت اولمش ایسه ده ذوالفقارک اغوا واطماع ایدیلان برادرلری طرفندن یتاغنده قتل و اعدام اولمشی شاه طهماسبك بغدادی استیلاسنه سبب اولمشدر .

ذوالفقار سلطان سلیمانیه عرض اطاعت و انقیاد ایتدکن صکره بوصورتله شاه طهماسبك تجاوزندن اخذ انتقام ایچون مشار ایله سلطان سلیمان خان حضرتلرینک ایران و بغداد سفرینی مستلزم اولمشدر .

شاه طهماسبك عسا کر عثمانیه یه مقابله ایدرک مامسی جهته شیمدیکی (کردستان) و (تبریز) جهتلری ممالك عثمانیه یه ضمیمه اولدینی کبی بغداد شهری دخی بلا محاربه استیلا ایدمشدر . (کادی برج اولایه پادشاه نامدار ۹۴۱) سلطان سلیمان خان حضرتلرینک بغدادی تشریفلرنده سویلن تاریخدر .

طغوز یوز قرق بر سنه سنده بغداد حکومتی ایکنجی دفعه اولدرق کمال سهولتله ممالك محروسه یه علاوه اولمشدر .

بغداددن بصره یه قدر اولان ممالك واهالی دخی بغدادده اتباعاً عرض اطاعت و انقیاد ایتدیلر . سلطان سلیمان خان حضرتلری شاه اسماعیل طرفندن مباشرت اولنوب اتمام ایدیلن (کاظمیه) آستانه عالیسنی والیوم بو آستانه ده موجود اولان وایچنده جمعه نمازی ادا ایدلکده بولان جامی بنا ایتدیردکاری کبی کر بلا ونجف اشرفه کیدوب عتبات عالیاتی ده زیارت ایدیلر .

شیمدیکی (حسینی) شهری مشار ایله حضرتلرینک اثر ملوکانه لرلی و (شیخ عبدالقادر) کیلانی قدس سره العالی حضرتلرینک اوقاف موجوده سی ینه مشار ایله حضرتلرینک اثر مروت و عنایتلردر .

بوندن صکره بغداد وبصره ولایتلرنده کی اهالی و قبائل تمامیه بغداد حکومت عراض اطاعت و انقیاد ایتامشر ایسه ده حکومت عثمانیه بورالرده کرکی کبی تأسس ایتشدرد .

۱۰۱۷ سنه سنده بولوک باشیلردن (احمد طریل اوغلی) محمد خروج ایدرک بغدادی ضبط ایدمشدر . مرقومک تربیه سنه دولت علیه طرفندن مأمور بیوریلان (نصوح پاشا) عسکرینی دخی رجته مجبور ایتسیله استقلال بولمش ایکن (محمد چلبی) نامنده بر ذات طرفندن قتل ایدمش ویرینه برادرلی مصطفی بغداد والیلککنده اعلان استقلال ایتشدرد .

بغداد حکومتی بولردن تخلیصه مأمور بیوریلان چغاله زاده وزیر (محمد پاشا) بعض عشایر عراقیه ایله بالافاق مرقوم مصطفی ی حرباً قاجیرمش و ۱۰۱۹ سنه سنده قاضی زاده عالی پاشایی بغداد والیلککنه تعیین ایدرک ، بوصورتله بغداد حکومتی یه اواداره عاده حکومت رجوع ایتشدرد .

وزرادن یوسف پاشانك بغداد والیلکی زماننده و ۲۰۳۱ تاریخنده بغداد یکچیرلردن (بکر صو باشی) تغلب ایدرک والیه مخالفت ونهایت محاربه یه مبادرتله شیمدیکی کوپری باشنده ایدیلن محاربه ده والینك شهید اولمش بکر صو باشینك بغداد حکومتی ضبط ایله استقلال بولسنه سبب اولمشدر . مرقومک خلافتلرلی حقنده ایتدیکی معاملات غدریه يك سوزشلی عد ایدیله بیلیر . بوحال سلطان مراد خان رابع حضرتلرینک عهد سلطنتلرینک اوائلنه مصادف ایدی .

اوشاده بغداد والیلکی سلیمان پاشایه توجیه و بغدادك تخلیصی ایچون ده حافظ احمد پاشا اردو قوماندانلغنه تعیین اولمشدر . بکر صو باشی ، بولره برطرفدن مقاومت ، دیگر طرفدن اردوی هایونك مهاجراتنه تحمل ایدرک میه جکی مطالعه سیله اووقت ایران شاهی (شاه عباس) ه عرض انقیاد و طلب امداد ایله مراجعت ایتشدرد . شاه عباس دخی بغداد حکومتی الیه ایتک ایچون عسا کر امدادیه ارسالیله بولرک خاتقینه وصولارینه قدر (حافظ احمد پاشا) ایله بکر صو باشی اراسنده وقوع بولان محارباتده غالبیت ، عاصی بکر طرفنده قالمشدر .

ایرانک عسا کر امدادیه سنک ورودیله حافظ احمد پاشانك رجعتی لازم کادیکنه و بغدادك ایرانیلر انه کچمنی تجویز ایتدیکنه مبنی وقت مرهوننده ایجابات حالیه یه کوره معامله اولمقی اوزره موقه بکر صو باشی یی بغداد والیلککنه بالتعین کندیسنه او وقتک اصول اداره سی حکمنجه والیالک امرینی ویرمش

روسیه خارجیہ ناظرینک بو تکلیفنه قارشی بلغارستان جواب رد ویرہ مدیکی کبی قبول ایاده قارشیلانندی . فقط روسیہ بیده کوجندرمامک ایچون اولدی اولاجقدی وعدلریله آوتولیور . ایشته اکسارخانہنک ایسوه تی سینودن قطع ارتباطی نمایندلری بو رسم تتوجک تقری حسیله اولیوردی .

اکسارخانہنک وظیفه سی ندر ؟ اکسارخانہ تشکیل ایدیلدنبیری بلغار کلیسارینی تنسیق ، وبلغار مکتبلرینی احیا ایتکجه چالیشیوردی . مع هذا اکسارخانہنک وظیفه سی یالکیز بونکلده بیتمش اولمایور . بونلری بحق ایفا ایتکجه برابر عین زمانده بلغار عنصرینی حمایه (؟) ایتک پرده سی آلتشده استانبولده بولنان دول معظمه سفراسی نردنده ایتدیکی تشبثات غیر رسمیه ده قالمیور . حتی روسیه حکومتک هجوم وروم ایلی قطعه سنی استیلاسی زمانده بیاه اکسارخانہ دول معظمه ایچلرینی روم ایلی قطعه سنده بلغارستانک بر حکومت تأسیس ایدیلیمسی خصوصنده اقناع ایدیلیمشد . اوت ، بوقطعه اوزرنده بجمه حال بر بلغارستان حکومتی تأسیس ایدیلیمش دول معظمه سفراسته سویلش واونلری اقناع ایدیلیمدی .

ذاتاً روسیهنک بیومه سندن دایما قورقان دول معظمه ایچون بوغایت موافق بر بلان ایدی .

دیگر طرفدن اکسارخانہنک بوکی حرکاتنه منتدار اولان بلغارستان ؛ اکسارخانہنک کندیسنه ربط ایدرک بر شعبه حکومتی مقامنه قومیش بوشعبه نک و بو واسطه ایله اوروپای عثمانیده کی او محتشم بلغار مکتبلرینک ، بلغارلغه عائد خصوصات سائرہنک تأمین ترقیسی ایچون حکومت بودجه سندن سنوی بش میلیون فرانق تخصیص ایتشد . فقط اکسارخانہ مصارفاتی ، کلیسارومأمورین فوق العاده تخصیصاتی بوکونه داخلدر ظن اولنماسون ! چونکه اولنر بلغارستان بودجه سندن آیری بر قلم تشکیل ایدرلر .

بلغارستانک بوقدر مهم بر مصارفی اختیار ایله بو قدر تشکیلده بولنسی البتده بوشنه دکل ، بلغار حکومتی یامیش اولدینی بومصارفات و بوتشبتات فوق العادهیه مقابل ایلورده برشی بکلیورکه اوده دایما بلغار ملتک خیالانه . سندن ایلری یه کمک احتیالی اولیان بیوک بلغارستان ایمپراطورلغنک شکل ایتسی ! ایشته بوکی خیالار ایله هنلری ملو اولان بلغارستانک توسیع ممالک خصوصنده کی هوسات تخیل پرورانه سی ، اکسارخانہنک ده ینه بومقصدک خاد اولق اوزره اوروپای عثمانی بلغارلرینی مکتبلر وصور سائرہ ایله حاضرلامش بولنسی ؛ روسیهنک نظرنده برکون کلوبده آلتی عمر اولکی بلغار ایمپراطورلغنک وجود بولسی احتمالاتی و بناء علیه روسیهنک اوزمانکی کبی بلغار اوردوسنه ینه مغلوب اولسی فرضیاتی ایمپراطورحضرترلرینی اندیشهیه دوشورمش اوللی که رسم تتوج ایچون وقوع بولان دعوتدن بالاستفاده اکسارخانہنک وجودینک قالدیرلمسی ایله بلغار ایمپراطورلغنک (؟) تشکیلی احتمالاتک ده محو اولسی و بناء علیه بلغارستانک روسیه حکومتی دایما برحای کبی تلقی ایتسنی ایستدی . حقیقه روسیه حکومتی ایچون بو دوشنجه پک طوغریدر ، چونکه روسیه ایستکه بلغارستان و سائرلری دایما کندیسینی برحای ، بر پذر طانیهرق ایسته دیکی پولتییه یی تعقیب ایتسنلر . بونک ایچوندرکه : روسیه هیچ بر زمان بلغارستانک پکده بیومه سنی آرزو ایتز . فقط بوتکلیفه قارشی بلغار ملتی طورما ی ، متینغلر ایله قیامتی قویاردی .

کورلیورکه بلغارستان حکومتی تعقیب ایتکده اولدینی غایه خیالییه واصل اولق امل خیال پسندانه سیله هر درلو تشبثاتدن کری دورمیور ، کندیسندن پک بیوک فدا کارقلری اختیار ایدیور .

ممالک عثمانیه ده حکومتک اعدادیلرندن ده مکمل بلغار اعدادیلری ، تجارت مکتبلری وجوده کتیردیکی کبی ؛ بلغار ایله مسکون اولان الکوافاق قصبه لرده ده حکومت عثمانیهنک رشديه سندن ده مکمل رشديه لری وارد . چونکه حکومت عثمانیه رشديه لری برایکی معلم طرفندن اداره اولندینی واکثریا بونلرکده غیر مقتدر الله تودیع قلندینی حالده بلغارلرک کی متعدد و مقتدر معلملرک یدتدریسنه تودیع قلنمشدر .

اشکنجه یادتلمرندن بحث ایدیور و بالنتیجه دول معظمه نک مداخله سی طلب اولونیور . فی الواقع ما کدونیا ده سائر و طنداشلریله برابر بلغارلرده دینامیت آتشلریله یاقیلیور . فقط بونلری یاپانلر کیملردر ؟ هرکسک قلبنی دلخون ایدن بوکی وقایع نه کبی تشبثات سایه سنده حصوله کلیور ؟ ایشته بز بورا نرخی تدقیق ایتک ایتیورز .

معلومدرکه بلغارلرک بر اکسارخانہ تشکیلاتی وارد . عجبا بلغارلر طرفندن بویله بر تشکیلاتک سببی ندر ؟ بونک تشکیلاتی نه صورتله اولیور ، بونک موقع سیاسی ندر ، بوندن نه فائده تأمین ایدیلیمشکدر ؟

اکسارخانہ ؛ بلغارلرک روم ایلده کی طریق خانہ کلیسارلرندن آیرلماسی بهانه سیله واقع اولان اختلافلری کورولتولری اوزرینه استانبولده بر اکسارخانہ تشکیل اولنمش وروم ایلیک مناسب یرلرنده بلغار کلیسارلری تأسیس وبلغار متره پولیداکلری و متره پولید وکالتلری کشاد ایدلیدی . بلغارستانک حین استیلاسنه قدر بواکسارخانہ عموم بلغار کاید الرینک حامیسی و آمر یکانه سی بولنیور .

بلغارستان اولنجهیه قدر بو عنوانی طاشیدینی کبی بلغارستان اولدقدن صکرده ده حالا بو صفی محافظه ایدیوردی . حتی او قدر اهمیت ویرلیدی که بلغارستانده بولنان ایسوتی سینود مجلسی ریاستی بیله اکسارخانہ افندیکن عهده سنده قالدی . شو حالده بلغار کلیسارلرینه عائد امور و خصوصده سینود مجلسنک اتخاذ ایتمش اولدینی مقررات بجمه حال اکسارخانہنک تصدیقنه وابسته ایدی . بو قدر اهمیت حائر بولنان اکسارخانہ ایله ایسوته سینود آره سنده مهم بر اختلاف ظهور ایتدیکی بوندن ایکی آی مقدم اوراق مطبوعه عائد کورلمشدی . ده اوزمان صوفیه دن کوندرمش اولدیم بر مکتوبده بو مسئلهنک حقیقته دائر اوزون بر مقاله یازده جفمی وعد ایتشدم . شمدی او وعیدی ایفا ایدیورم دیمکدر .

ایسوته سینود ایله اکسارخانہ آره سنده ظهور ایدن بو اختلافه بعض بلغار سیاسیون ده اشتراک ایتشدی . ایسوتی سینود مجلسنک بو کورولتیدن مقصدی شو ایدی :

اکسارخانہنک وظیفه سی یالکیز ممالک عثمانیه ده بولنان بلغار کلیسارلرینک رئیس اوارق قالمق و بناء علیه بلغارستان کلیسارلری اوزرنده کی آمریتی قطع ایتک . ایسوتی سینود مجلسنک بوتشبتاتی اوزرینه بلغار ملتنده حاصل اولان غلیان سینود مجلسی علمیه یه یایدقاری متینغلر و پروتوسولر ایله معلومدر . بلغار ملتنده حاصل اولان بو غلیان و یاپیلان متینغلر نتیجه سنده بالطبع بو مسئلهیه قیامش نظریله باقیلاررق صورت ظاهرده اختلاف رفع ایدلیدی .

ایسوتی سینود ایله اکسارخانہ آره سنده ظهور ایدن بو اختلافک سببی تدقیق ایدیلیمشک اولورسه نتیجه ده شایان اهمیت بر مسئله ده میدان چقیور .

معلومدرکه روسیه ایمپراطوری کندیسینی - لاتشیه - بر اوتودوقس خلیفه سی کوسترک وبتون دنیا ده کی اورتودوقس کلیسارلرینک حامیسی صفتی الارق ممالک عثمانیه ده کی میلیونلرجه اورتودوقس و اسلاو ملتینه حاکم اولق و بوسایه ده دولت علمیه یی تضییق ایدیلیمک ، ده طوغریسی امور داخله سنده مداخله ایچون چاره لر حاضرله مش اولق اوزره کچن سنه اکسارخانہنک لغویله عموم اورتودوقس کلیسارلرینک بطریق خانہ نظارتنه تودینی ، بطریق خانہنک ده بالذات روسیه ایمپراطورینک حمایه سنده ویرلمسی تکلیفنده بولندی .

روسیه حکومتی بو تکلیفی ده بالطبع خودبخود اجرا ایتک ایستمز و ایستمدی ، بلکه بونکده بر وقت مناسبی کوزلیوب طورییوردی . وقتا که قرال فردینانک رسم تتوجی مراسمی اجرا ایدلیمک ایستلیدی ، بالطبع بو مراسمه اشتراک ایتلری ایچون بتون حکمداران دعوت اولندینی کبی بو میانه روسیه ایمپراطوری ده دعوت ایدلیدی . فقط روسیه حکومتی بودعوتنه دوغریدن دوغریه اشتراک ایتده دی . چونکه بلغارستانک بودعوتنه قارشی روسیه خارجیہ ناظری روسیهنک بو رسمه اشتراک ایتسی ایچون اکسارخانہنک لغو ایدلسی تکلیفنده بولنیوردی .

مجلسی وارد. بومجلس اعضاالریک بهرینک معاشی یکریمی، یکریمی بشرلیرادر. بوندن صوکره اکسارخ خانه : معارف اداره سی، دائرة روحانیه، اوقاف دائره بی نامیه اوچ مستقل قسمه ایریلیور.

بوداثره لرك هر برینك برر مدیری و متعدد کاتب و اوراق مأمورلری وارد. بومدیر و مأمورلرك معاشاتی ده سکرز ایرادن یکریمی بش لیرایه قدردر. بونلردن بشقه اوله رق اکسارخ خانه نك نظارتلرده ایرلرینی تعقیب ایتك ایچون قپوكتخداسی نامیه ایکی مأموری دهسا واردرکه بونلرده حقوق مأذونلریدر.

بوتقسیمادن صوکره اکسارخ خانه آلتی متره پولیدلکه ایریلیور، متره پولید افندیلر شخصی اوله رق ۳۰ لیرادن آلتش لیرایه قدر معاش آلیرلر. اقامتگاه، دائره، خدمه، کاتب... معاشاتی بوکا داخل اولدینی کی آتی، آربه سی موجود متره پولیدلرده وارد.

متره پولید خانه باش کاتبلری درجه خدمتلینه کوره یکریمی لیرایه قدر معاش آلیرلر. بر متره پولید خانه بر باش کاتب، ایکی کاتب، براورق مأموری، برترکه کاتبی موجود در. ترکه کاتبلری چوق کره قپوكتخدانی وظیفه سنی ده کورورلر: یعنی متره پولید خانه، کایسا، مکتب، وقف، وسائر نه کی ملی ایشلر وارسه اولنلرك رؤیتلری ایچون متره پولیدلر افندی نامنه اولارق دوائر حکومتده تفتات شفاهی ده بولنور و بوایشلری تعقیب ایدرلر.

ممالک عثمانیه ده بولنان متره پولیدلرك اوقدر اهمیت واردرکه حکومت عثمانیه طرفندن بلغارمؤسسائنه دائره نه یازیلحق اولورسه مطلقا متره پولید افندی به مراجعت مجبوردر. مثلا: مکتب اموری ایچون نه والی، نه معارف مدیری بلغارمکتب مدیرینه برتحریرات یازما: اکر یازاجق اولورسه تحریرات اعاده اولنور. چونکه بلغار مکتبلری بلغار مؤسسائنددر. بناء علیه بوکی خصوصیات متره پولیدلر افندی به مراجعت ایتك لازمدر.

دهاسی وار: متره پولید افندیلر آرا صیره بولندقلری شهرلرده اجنبی قونسولوسخانلرینی زیارت ایدرلر، بالطبع اکثریا سوز محققانده کی عثمانیلرک بلغارلر درلو مظالم اجرا ایتدکارینه دائر اولیور، بوسورتله عثمانیلر وحشی؛ بلغارلر مظلوم عثمانیلر قورت؛ بلغارلر قوزی موقعنده تجسم ایتدیریلر، بلغارلرك آندقلری بومبارلرك فاعللری ملمانلر بیلدیریلور.

متره پولید بولوله اولدینی کی متره پولید خانه باش کاتبلری ده قونسولوسخانه ترجمانلرینک پاره سز اثرانلریدر. باش کاتبلر ترجمانلر ایلده هر کون ملاقات ایدرلر، کاتبلر بلغارلرك مظلومیتنه دائر یلان یا ککش طویلامش اولدقلری معلوماتی ترجمانلر کونی گونه اخبارده قصور ایتزلر.

متره پولیدلرك: بلغار اولان قالدرد بررده وکیلی وارد. بونلرده متره پولید افندیك امتیازاتی عیناً حائزدرلر، بونلرك ده آروجه معاشاتی، برر ایکینسر کاتبلری، دوائر مخصوصه لری وارد. بونلرك هبسی پک کایتلی پاره ایلده اوله جغه شبهه یوقدر.

فقط: ما کدونیا ده کی بر بلغار معلمه و یاخود بر بلغار پاپاسته معاشاتی نره دن آلدیغی سؤال ایدرکه اولورسه: متره پولیدخانه دن جوانی ویرر. متره پولید افندی به بو قدر میلیونلرجه مصارفاته قارشیلحق اولوق اوزره نه کی وار اتکز وارد؟ دیه صوربلحق اولورسه: «مصارفات عمومیه اکسارخ خانه ن کلیر» جوانی ویرر.

عین سؤال اکسارخ افندی به ده واقع اولورسه «افندیم معلوم با بلغارستان اوقاف مصارفات عمومیه نك اون بیکده بر جزئی نامینه کافی دکادر.

ایشته بونك ایچون بلغارستانده بولنان بر جمعیت خیریه (؟) بزمه معاونت انسانیه ده بولنیور، بو پاره لری اولنر کوندریور» دیوب ایشك ایچندن چیقار.

کوریلورکه بلغارستان حکومتی کندی مملکتنده اولان بیکلرجه تبعه اسلامیه نك حقوق مشروع لینی غضب ایدرک اوقاف اسلامیه یی زیراداره سته

اوردیای عثمانیه الك اوافق بر بلغار کونیده بیله اعدادی تحصیل کورمش یاخود دارالمعلمین دن مأذون - فقط بزم دارالمعلمین مأذونلری کی دکل - برویاخود ایکی معلم طرفندن اداره اولنور منتظم بررابتدائی مکتبی وارد. بومعلملرك بهرینه بش، آلتی یدی لیرا معاش ویریلیور، بالاخره بوقدر معاش ایلده بر اقلیمه یه رق تزیدایدیلیور، حتی اون لیرایه قدر چیقارلرینی ده سولنمکده در.

بلغارستانك کندی مملکتنده کی مکتبلردن بشقه برده ممالک عثمانیه ده بولنان بلغار مکتبلرینه صرف ایتش اولدینی بوقدر پاره لر عجبا نره دن کلیر؟ عجبا، محلی و قفلرندن می؟ اهالی اغانه سندن می؟ خایر، خایر! بونك هیچ بریسندن دکل. چونکه بزرگ اعلا بیلیرورکه ما کدونیا ده کی بلغارلرك و قفلری کندی کلیر الینك اداره سته بیله کافی اولدینی کی بر مکتب خدمه سی معاشنی بیله تأمین ایدر.

شبو حالده حکومت عثمانیه نك تحت اداره سنده بولنان بر اولکاده، معلمین اسلامیه نك بیله الامدینی بومعاشات نه صورتله تدارک ایدیلیور؟ ظن ایدرسم بوسؤالک جوابی دهسا مقاله هنرک بالاسنده ویرلمشدی. ما کدونیا ده کی بلغار مکتبلرینک اداره سی ایچون صوفیه بودجه سندن سنوی بش میلیون فرائق هدیه ایدلر کی سولشديک.

دهسا تحفجه برشی علاوه ایدلری؟ ما کدونیا ده معلملک ایدن بلغارلردن حتی عموم بلغار مؤسسائی مأمورلرینک معاشلردن توقیفات اجرا اولنور صکره بوپاره لینه ما کدونیا ده کی بلغار مکتبلرینک اداره سته صرف ایدیلر. بلغارستان حکومتی نرزدنه ما کدونیا ده کی مکتبلر ایلده بلغارستانده کی مکتبلر آره سنده هیچ برکونا فرق کوزر تیلماز.

ما کدونیا نك الك هجری برکونیده معلملک ایتك ایلده صوفیه ده معلم اولان بندنه غایه اعتباریله هیچ فرق یوقدر. مثلا بر بلغار بش، یاخود یدی سنه ترکیاده کی بلغار مؤسسائنده خدمت ایدر، صکره کلیر، سکرز سنه ده بلغارستانده استخدام ایدلر. بونی متعاقب حق تقاعده مالک اولور، بلغارستان حکومتی طرفندن تقاعد معاشی ویریلور. چونکه بلغارستان نظامنامه سنجه اون بش سنه خدمت ایتددر. اما، بو خدمت کرک ممالک عثمانیه ده اولسون کرکه بلغارستانده اولسون مادامکه بلغارمؤسائنده، بلغارلق غایه آماننه سبق ایتددر، نره ده اولورسه اولسون حق تقاعده مالکدر، چونکه کیسه هب بردر. ممالک عثمانیه ده بولنان بلغارمؤسسائنده او بش سنه خدمت ایدن بر معلم و یا مأمورلرك تقاعدیه سیله؛ مدت مأموریتی بلغارستانده ایفا ایدن بر مأمورک تقاعدیه سی آره سنده هیچ بر فرق یوقدر.

ایشته بونك ایچوندرکه الک مقتدر بلغار معلم و مأمورلری ما کدونیا ده کیده رک اوراده بلغار آماننه خدمت ایدیلر، مکتبلر و صور سائر ایلده اهالی یی بلغار آماننه تمایل ایتدیرلرکه حکومت عثمانیه یه قارشى هر درلو مشکلات ایقاع ایتکدن، ایجابنده جهنم ما کنه لری استعمال ایدرک اجنبی مداخله یه دعوت و بوسایه ده بیوک بر بلغار ایمپراطورلنی تشکیل ایتك فکرینی تعمیم ایتکدن بر دقیقه بیله خالی قالیورلردی.

شوقدر جق تفصیلاتی آلدقن صکره اکسارخ خانه نك تقسیمات داخلیه سی حقنده ده براز ایضاحات ویرلم:

بوتعداد ایتدیکم شیلردن فائله اولارق اکسارخ خانه بلغارلر ایچون دهاپاک مهم ایلر کوریور.

استانبوله یشایانلر بیلرلرکه شیدلیده اکسارخ افندیك مقام رسمیسی اولوق اولوق اوزره محترم بر سرای وار. بوسرایک باغچه قپوسنده سیاه البسه رسمییه یی حامل بر نوبتی دائمی صورته طور یور؛ بوسرای اتصالنده جسم برقوناق واردرکه اوراده اکسارخ خانه مأمورلری ایشلرلر.

اکسارخ افندیك بری روحانی دیکری جسمانی اولوق اوزره ایکی

قبایک، یاخود اومعصوم مسلمانلرک سربستینین اعاده ایدک، یاخوردک اوزرک عجرمیتین مشعر الارینه توقیف مذکره سی ویرک که هرکس قباحتنی بیلسون، بوللو مدعیاتی یکریمی درت ساعت نتیجه سنده موقوفینی تخلیه موفقی اولمشدر.

موقوفینک ایلمک طوتولانلرندن دهم روحی، احمد فائق ومکتب مدیری خلیل ذکی بکک اولوب حبسخانه دن قوماندانه متعدد مکتوبلر کونده رک بوظلمه نهایت ویرلسنی، هیچ اولمزه حرب اسیرلرینه ایدیلن معامله به مظهر اولملرین ادعا ایلملر. بونک اوزرینه ده قوماندان بالذات موقوف بولونقلری عسکری قشله سنه کلش. مومی الهم بومدعیاتی تکرارله یاخود مجرمیت قرارلرینی ادعا ایلمش، بومعامله نیک بلغارستان ایچون برلکه اولدیغنی مدنیتله قابل تألیف اولدیغنی سولشلردر. استخبارات موثوقه به نظر آقلبه ده توقیف اولان مسلمانلرک عددی ۱۵۷۲ ایمش. ارککلرک حبسخانه ده سوروندیکی یکریمی درت ساعت ظرفنده عسکر اسلام اولرینی طولاشمش، صندوقلرک الک هجرا کوشه لرینی بیله تحری ایلملردر. تحری ایدیلن بوتون اسلام خانه لرنده آنجق برقاچ عدد اسکی سلاحدن باشقه برشی بولونما مشدر.

ملحقانن آلان خبرلره کوره بومعامله فلبه ملحق اسلام کویلرینک هپسنده تطبیق اولمش بعضیلرنده عثمانی ارده سی زمانندن اسکی سلاحلر و آتفکلری بولونما مشدر. ضرب واشکنجه معامله سنک بوراده جاری اولدیغنی تکرارینه لزوم یوقدر.

ایلولک اون سکرنجی کونی بلدی ائصالنده کی براسلام قهوه سنک جاملری، قاپوسی، آلات وادواتی ردیف افرادی طرفندن قیرلینی کبی عین کونده ده مصلا جامع شریفی قیو وینچره لرله ایچنده کی لوحه لر وقیدیلر قیرلش وائصالنده کی امام افندینک خانه سنه تجاوز اولنه رق اشیا سی صوقیوسنه آتیلما مشدر.

ایلولک ۱۹ نجی کونی کیجه سی دوریه صفتی اوچ سواری تپه محله سنده کوسه اوغلی احمد اغانک خانه سنه تجاوز ایتمش، احمد اغانک پاره کیسه سی آملقه اکتفا ایتما مشدر. قارشى یقه ده اشرف اغانک چفتلک موقعنده کی بوستان، بورجاق ومصرلری یغما ایدلش، کلبه سی یاقیلش و شرف آغاده ضرب ایدلما مشدر.

ینه عینی کیجه ده اشرفدن حسین بکک خانه سنده کیجه یاریسی ایکی عسکر قابوسنه کلور، قاپوی قیریور. و: هایدی بره تورک قیز قرداشنی چیقار! دیه باغیریور. حسین بکک فغانی اوزرینه قارشو قومشوسی غریف یتشوب قورتاریور.

۱۹ ایلول ده قارلوه لی ایکی اسلام کنجی قارلوهیه سوق اولونمق اوزره باغچلرینی برطالیقه جیه ویریور. بونلرده طالیقه نیک آرقه سندن کیدیور. یوله بش آلتی عسکر نامزدی اسلام کنجلرینی دمیر کوسکی ایله باشندن اوریور که بری تهله کی صورتده اوریلیور. وخسته خانه به نقل اولنیور.

حاجی حسن محله سنده اختیار خلیل آغا ۱۹ ایلول ده اقشام

کچیریور، مکاتب اسلامییه ی پاره سزک یوزندن محو وخراب ایدیور، اسلاملرک معنویاتی اولدوره جک هر درلوتشبات غیرمشرعه ده بولنیور، دیگرطرفدن ده ماکدونیا نیک حیاتی تأمین ایچون اوقاف اسلامییه دن غصب ایتدیکی میلیونلرجه پاره یی اورایه صرف ایدیور. اک مقتدر مأمورینی اوراده استخدام ایدیور. صرف ایتدیکی میلیونلر سایه سنده حکومت عثمانیه به هر درلو مشکلاتی ایقاع وهر درلو مطالبی ترویجه مجبور ایدیور.

چونکه بلغارلرک کندیلرنجه قطعیت ریاضیه کی محقق برشی وارسه اوده بلغار ایمپراطورلغنی تأسیس ایتک ایچون همه حال حکومت عثمانیه به ماکدونیا ده دیدکاری اصلاحاتی یاپدیرمقدر.

اکر بلغارلر بو قدر پاره، اختلال سایه سنده اوروپانک مداخله سی ایله ماکدونیا ده ایستدکلری اصلاحاتی یاپدیره بیلیرلرسه اولر ایچون خیالخانه لرنده تمرکز ایدن بیوک بلغارستانک مقدمه سی حاضرلش دیمکدر، بناء علیه بو مقدمه دن صکرده صیرا ایمپراطورلغک (?) اعلانه کله جکدر.

ایشته بلغارلرک ماکدونیا ده اصلاحات ایسترز فلان دیمکدن مقصدی هپ بو غایه به وصول ایچوندر. بوندن بشقه هیچ برشی دکدر. شو حالده چوقدنبری تعقیب ایدلکده اولان بوتشبات فوق العاده به قارشى حکومت عثمانیه نیک آله جنی وضعیتی ده، قارئین کرام تقدیر ایتلیدرلر.

احمد حمدی

صوفیه به یازیلیور:

احوال اخیره مناسبتیه استانبوله عودتی ایجاب ایدن بلغارستان مخابر مخصوص من آقسه کیلی احمد حمدی افندینک توکیل ایتدیکی ذات طرفندن دون صوفیه دن آلدیغمن مکتوبدر:

قلبه اسلاملرینک فلاکتی

بوکونه قدر فلبه ده ایدم. شمدی صوفیه به کچورم. زیرا بوراده حیاتدن امین دکلم. بو اوچ کون ظرفنده قلبه وحوالیسنده اسلاملره روا کوریلن مظالم بشرک تحملی فوقنده در. بونلری تفصیلاتیه یازمنی برکتاب تألیفه ترک ایدیورم. بوراده یالکیز وقایعک برر خلاصه سی کوستره جکم.

ایلولک اون یدنجی کونی بعدالظهر اسلاملر قویون کی حبسخانه لره طولدیرلغه باشلانندی. عسکر دوریه لری طرفندن توقیف ایدیلنلر حبسخانه به کتوریلنجه به قدر قامچی، تفنک دیجیکی، قیلچ آرقه سی وشاماردن ده کچیریلدی. اقشامدن توقیف ایدیلنلردن یکریمی درت ساعتده ایکی دفعه اکمک پاره سی طولانلرینی حالده برجه بیله کتیرلمدی. یوزلرجه مسلمان یکریمی درت ساعت آج وایقوسنر عسکر قساطو. ره لیلری تهدیدی التده بولوندرلدی. دفع حاجت خصوصنده کوستریلن صعوبت نتیجه سنده اوسته باشنه ایدنلر بیله بولوندی. چولوق چوجق سوقاقلرده، زواللی اسلام عائله لری خوف وهراس ودهشت ایچنده! آغلایان، صیزلایان، آج قالان چولوق جوجنک فغانی دیکله ین بیله یوق.

مفتی بلده صفت مأموریتدن بالاستفاده موقوفیندن آزاده قاهره اسلاملری قورتارمق ایچون متصرف، موقع قوماندانی وصوفیه نزدنده مؤثر تشبباتده بولنش، اک صوکننده ده: «یانی ده